

F R. A E G I D I I
COLVMNAE ROMANI
VNIVERSI ORD. EREMIT. S. AVGVSTINI
PRIORIS GENERALIS

SACRAE THEOLOGIAE DOCTORIS FVNDATISSIMI,
ARCHIEPISCOPI BITVRICENSIS
PRIMATIS A QVITANIAE,
ET S. R. E. CARDINALIS

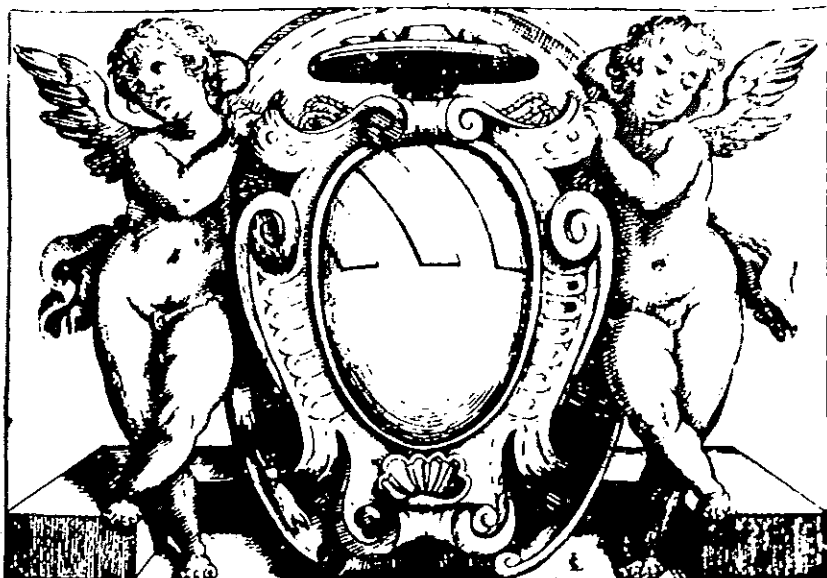
IN TERTIVM LIBRVM SENTENTIARVM
Eruditissima Commentaria cum Quaestionibus.

Quæ, postquam trecentis circiter annis in insignibus Bibliothecis Vaticana, & Angelica Romæ, ac Carbonaria Neapoli manuscripta delituere, tandem studio, labore, atque industria Reu.^m P. F. Fulgentij Gallucci Georginatis, Doctoris Theologi, eiusdemq. Ord. Eremitarum S. Augustini Prioris Generalis, Apostolici Sacrarij Præfeci, Episcopi Tagastensis, è tenebris cruta, nunc primum typis deprompta fuere.

GEMINO CVM ELENCHO LOCVPLETISSIMO.
Rerum scilicet notabilium: atque Distinctionum, Questionum, & Articulorum.

Accesserunt quoq; breues Resolutiones in fronte cuiuslibet Articuli, Annotationes marginales, Scholia, Citations Doctorum, & quod præcipuum est, Supplementum totius Operis, quod desiderabatur à Distinctione 12. vsque ad 40. ex varijs eiusdem Authoris editis libris excerptum, & ad Magistri Sententiarum methodum sedulo digestum.

Opus profectò nedum omnibus Theologis, Concionatoribus, & Sacræ paginæ Professoribus, sed cunctis Lectoribus Catholicis, animarumq. Curatoribus perutile.

ROMAE, Ex Typographia Alexandri Zannetti. MDCXXIII. r. 22
SUPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

ILLVSTRISSIMO
PRINCIPI
LVDOVICO
CARDINALI
LVDOVISIO.

NOBILITATE GENERIS
SPLENDORE DOCTRINAE
CLARITATE VIRTVTVM
IN ROMANA CVRIA SPECTABILI,
IN HVMANA LAVDE MEMORABILI
AETATEM HONORIBVS,
HONORES MERITIS,
ANTEGRESSO,
CELEBRITATE NOMINIS TERRAS,
INTEGRITATE PECTORIS COELVM,
ANIMI MAGNITVDINE MVNDVM
SVPERGRESSO
HEROVM CORIPHAEO,
SAPIENTVM MOECENATI.
CVIVS
IN AGENDO PRVDENTIAM,
IN DICENDO FACVNDIAM,
IN COGITANDO SOLERTIAM
VENERANTVR PRAESENTES,
MIRANTVR ABSENTES.
QVEM
BONORVM LAETITIAE,
MORTALIVM SALVTI,
GENTIVM COMMODIS,

PUBLICAE FELICITATI
OMNIUM BONO NATVM
BONONIA LITTERARVM PATRIA
EDVCAVIT AD LAVREAM:
ROMA DIGNITATVM REGIA
ERVDIVIT AD GLORIAM:
FERACITAS INGENII,
MATVRITAS IVDICII,
SVAVITAS MORVM
ADORNAVIT AD PVRPVRAM,
QVEM
TEMPESTIVE PROVIDVM
CONTINENTER VIGILEM
IVSTITIAM FACILITATE,
CLEMENTIAM GRAVITATE
TEMPERANTEM,
IN PROSPERIS MODERATVM,
IN ADVERSIS MAGNANIMVM,
OMNIUM TEMPORVM DOMINVM,
OMNIUM HORARVM HOMINEM
SAEPE SPECTATVM,
SEMPER ADMIRABILEM,
QVOVIS TEMPORE LAVDANDVM,
NVLLO SATIS,
AD CHRISTIANI MOLEM IMPERII
PIETATE PROTEGENDAM,
CONSILIO MODERANDAM,
SAPIENTER, PRVDENTERQ. APPLICVIT.
BEATISSIMVS EIVS PATRVVS
GREGORIVS DECIMVSQVINTVS
ROMANVS PONTIFEX,
TER OPTIMVS, TER MAXIMVS,

DIVINITATIS INTERPRES
POPVLORVM PATER
ANIMARVM PATRONVS
RELIGIONIS ARBITER SVPREMVS.

HAS

AEGIDII COLUMNAE ROMANI
RELIGIOSAE D. AVGVSTINI FAMILIAE
DOCTORIS SAPIENTISSIMI
PVRPVRATI SENATVS, SANCTAEQ. ROMANAE ECCLESIAE
LVMINIS ILLVSTRISSIMI

THEOLOGICAS DISPVATIONES,

AB OPERE VETVSTAS

AB ORDINE RECENTES,

QVI EAS

VARIIS DISPERSAS LIBRIS

CONGREGAVIT,

IN METHODVM SCHOLASTICAM

REDEGIT

ORDINI MAGISTRI SENTENTIARVM

ACCOMMODAVIT,

A MENDIS INNVMERIS EXPVRGAVIT,

SCHOLIIS, ET INDICIBVS

DITAVIT,

TYPORVMQ. IN LVCEM

REVOCAVIT

FRATER FVLGENTIUS GALLVCCIUS

TAGASTENSIS EPISCOPVS,

APOSTOLICI SACRARIi PRAEFECTVS,

ET COETVS

EREMITARVM S. AVGVSTINI

PRIOR GENERALIS

IN AETERNVM OBSEQVII TESTIMONIVM

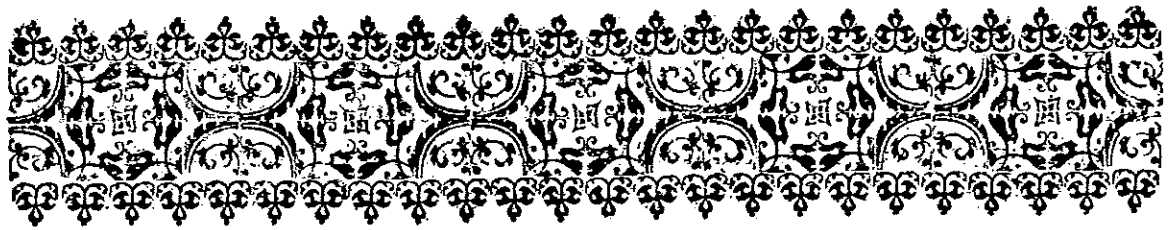
DAT, DICAT, ADDICIT.

AVGVSTINIANAE FAMILIAE NOSTRAE SEMPER AVGVSTAE.

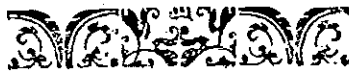
FR. FVLGENTIVS GALLVCCIUS
Prior Generalis, &c.

*Q*UAE constantibus vestrum omnium votis exoptaretur, ut Aegidij Romani, Ordinis Noſtri Doctoris, & meritis, & titulus Illuſtriſſimi, quæ latebant in tenebris, in Tertium Sententiarum Librum Theologicæ Commentationes Typorum lucem aliquando viderent, utque in Gymnaſiorum lumine maniſeſtius viderentur; & ex multo iam tempore nos animaduertimus, & in partem acceſſimus tam iuſtæ, tamq. eruditæ cupiditati. Quin etiam ut communibus optatis non modo conſenſionem animi, ſed etiam operis conſpirationem adiungeremus, quantum à Theologicis lectionibus, dum Regentis munere fungeremur, alijsq. noſtræ Auguſtinianæ familiae adminiſtrationibus, poſtquam ad Regiminis illius coronidem euecti fuimus, conſeſſum fuit; in hanc rem, & curam, toto pectore, totisq. mentis viribus incubuimus. Verùm ſtudioſiſſimæ voluntati temporis opportunitas non reſpondit. Quamobrem longius, quàm noſtra ſpes, & veſtra requirebat expeſtatio, protracta res eſt. Nunc igitur ſedulò pendentis munus, quo nos diuina miſericordia cumulauit, magis etiam, magisq. cumulatum fuit & ſtudium, & debitum, æquiſſimis poſtulatibus veſtris obſcundandi: ſtatuiſſimus propterea, annuente Deo, cælitibusq. iuuantibus, ad ſingularem noſtræ familiae gloriam, ad communem ſtudioſorum utilitatem, & quod præcipuum eſſe debet, ad maius Diuini Numinis obſequium: theſaurum hunc abſconditum in publicam littèratorum lucem exponere, atque in theatrum dare Sapientum hunc poſtremum partem ſapientiſſimi Aegidij noſtri, cuius firmiſſimis fundamentis noſtræ doctri-næ fabricatio nititur vniuerſa. Vos, quas, tam diu votis omnibus euocaſtis tanti viri lacubrationes, gratanter excipite: meosq. in ijs, quæ ad ordinem, formamq. ſcholaſticam, redigendis, & diſponendis labores, æqui boniq. conſulite, ac Valete.

BENEVOLO LECTORI SALVTEM.

NTER eos, qui Theologicis Commentationibus, in publicam vtilitatem editis, de Christiana Religione, ac Fide Catholica sunt optime meriti, non postremum obtinet locum præstantissimus doctrinæ Sacræ Magister Fr. Aegidius, Patria Romanus, genere Columna, Ordinis Eremitarum S. Augustini Doctor eximius: dignus, qui præceptorem habuerit Theologorum Principem Aquinatem, dignior, à quo eiusdem S. Thomæ operum effata fuerint olim in Correctorio Corruptoris sapientissimè defensâ. Is igitur Vir non tam sacræ purpuræ, quàm doctrinæ splendore conspicuus, cum priores duos Sententiarum Petri Lombardi Libros, suis Commentationibus illustratos, Posterorum vt institutioni, sic admirationi reliquisset: eiusdem Operis Librum Tertium, vndecim primis Distinctionibus tantum instructum, cæteris destitutum, ad nostram transmisit ætatem: siue id mortis iniuria factum sit, nobis tam præclari operis absolutionem invidentis: siue temporum fraude, quæ, tam vtilis lucubrationes ad nostras manus peruenire, vetuerit. Quamobrem, vt nullus tanti partus ingenij publicæ beneficio lucis fraudaretur: neque postremus hic fœtus, veluti abortu mentis effuïus, mutilus, & monstruosus exponeretur: pluribus ab hinc annis id ego laboris, atque operis suscipere decreui: vt ex omnibus tam eruditi Scriptoris voluminibus in vnum ea redigerem, quæ materias attingunt, exponi solitas à duodecima ad quadragesimam vsque Distinctionem. Atque in eo præsertim non mediocre studium elocui, vt Aegidij non modò sententiam, sed etiam ipsa verba suis locis disponderem: quoad Magistri Sententiarum mos, & ratio patiebatur. Quoniam verò doctrinam hanc partim in tractatum, atque expositionum formam ille digesserat, ne pars hæc, nuper addita, à cæteris Distinctionibus admodum discreparet: in quæstionum Scholasticarum morem, ac modum eam redegî. Vniuersum insuper opus adnotationibus, resolutionibus, citationibus, ac rerum difficilium explanationibus exornare pro viribus, atque illustrare contendi. Opus enim ue-

rò dignum hoc erat, vt in publicam aliquando prodiret lucem, cùm trecentis amplius annis in tenebris delituerit. Atque vtinam informis antea partus huiusce membra distinguendi solertius, atque informandi vim naçta mea esset lingua, veluti esse tradunt Vrsæ genitricis ingenium: vberiora profectò hinc emanarent in litteratorum hominum genus emolumenta. Neque enim alium hic ego laborum meorum fructum spectauì, nisi post Diuinæ pretium glorię, tuam, sapiens, atque amice Lector, vtilitatem. Quam, vt affluenter colligas, ab omnium largitore munerum Deo summis precibus expeto.
Vale.

EPIGRAMMA.

EX animi , qui nomen habes , Fulgore sereni ,
Quàm niveos mores ore , manuq. notas ?
Egregijs latè Fulgens virtutibus aptum ,
Quippe tuis meritis nomen , & omen habes .
Aegidij iubar è tenebris in luminis oras
Tàm benè qui posset prodere , nullus erat .

DE LIBRI AVTHORE ET INSTAVRATORE.

ASPICIS excelsam stantem sub mole Columnam ?
Immanis Templi pondera quanta subit ?
Scilicet auspicijs sacri fundata Lycei
Ventorum , aut cui non timet illa minas :
Nunc ubi luce nova tacito defossa sepulchro est ,
Morte semel victa , nesciet usque mori .

DE AEGIDIO ROMANO AD ROMAM.

ROMANA his meritò regnat sapientia chartis .
Mens , ubi Romani Præsulis alta viget .
Aegidij monumenta tui complectere felix
Roma : tuas laudes intulit ille suis .
Romanum est , quicquid magnum est , hinc dispice Ciuem
Roma tuum . Magnum est , quicquid & Aegidij est .

AD IPSVM LIBRVM.

ITE per sacras animi palestras
Alma doctrinæ monumenta magnæ
Mentis illustris soboles , disertè
Gloria Regni .

Nunc

*Nunc ubi priscis reuocans ab umbris
Luce vos latè propria colorat,
Qui serenatum tulit e beato
Lumine nomen.*

*Ille vos coecis sapiens tenebris
Extulit, sparsimq. refusa in unum
Compulit, doctæ instituitq. voces
Reddere linguæ.*

*Nomen antiqui simul & nouelli
Fronte signetur Genitoris: ambos
Ferte sublimes pereunte nunquam
Laude per Orbem.*

DE AEGIDII ROMANI

LIBRO TERTIO SENTENTIARVM

è tenebris in lucem euocato per Reuerendiss. P.

Fr. Fulgentium Galluccium, &c.

FVNDATA sacris artibus, aurei
Columna Templi; quod sapientiæ
Olim beati dedicauit

Ingenij generosus ardor.

*Nunc è latebris eruta, queis diu
Iacebat altè condita: amabiles
Sortitur oras litterati*

Luminis, & uubar eruditum.

Fulgentis hæc sunt munera Præfulis:

Hæc sunt disertis præmia pectoris.

Uterque magnus, quique sparsit

Mentis opes, modò quique legit.

Augusta proles magnanimi Patris:

Vos ille pronò lumine respicit

Virtutis hæredes auitæ,

Blandisonæque animæ sequaces.

Per ora longum uiuite Gentium

Mundi per oras uiuite diffitas.

Lauri coronali reuinctos

Emeritus sociabit æther.

GREGORIVS PAPA XV.

D FVTVRAM REI MEMORIAM. Cùm sicut dilectus filius Alexander Zannettus Bibliopola Almæ Urbis nostræ Nobis nuper exponi fecit, ipse opus quoddam Fr. Aegidij Romani Ordinis S. Augustini in Tertium Librum Sententiarum eruditissima Commentaria cum Quæstionibus inscriptum, in lucem edere intendat, ac vèreatur, ne postquam in lucem prodierit, alij, qui ex alieno labore lucrum quærent opus huiusmodi imprimi facerent, in ipsius Alexandri præiudicium; Nos eius indemnitati, ne ex impressione huiusmodi aliquod dispendium patiatur, providere, illumq. specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequen. harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, supplicationibus ipsius Alexandri nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eidem Alexandro, vt decennio proximo durante à primæua operis huiusmodi, dummodo tamen antea à dilecto filio Magistro Sacri Palatii Apostolici approbatum sit, impressione computan. nemo tam in Vrbe, quàm in vniuerso statu Ecclesiastico mediatè, vel immediatè Nobis subiecto opus huiusmodi sine speciali dicti Alexandri, aut eius hæredum, & successorum, vel ab eis causam habentium licentia, imprimere, aut ab alio, vel alijs impressum vendere, seu venalem habere, aut proponere possit, & valeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Inhibentes propterea vniuersis, & singulis vtriusque sexus Christianis fidelibus, præsertim Librorum Impressoribus, sub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amissionis Librorum, & Typorum omnium pro vna Cameræ nostræ Apostolicæ, ac pro alia eidem Alexandro, ac pro reliqua tertijs partibus accusatori, & Iudici exequenti irremissibiliter applican. eo ipso absque vlla declaratione incurren. ne dicto decennio durante, opus huiusmodi, aut aliquam eius partem, etiam prætextu additionum, aut explanationum, tam in magno, quàm in paruo folio, ac tam in Vrbe, quàm in reliquo Statu Ecclesiastico prædictis, sine huiusmodi licentia imprimere, ab alio, vel alijs impressum vendere, seu venalem habere, aut proponere quoquomodo audeant, seu præsumant. Mandantes propterea dilectis filijs nostris, & Apostolicæ Sedis de Latere Legatis, seu eorum Vicelegatis, aut Præsidentibus, Gubernatoribus, Prætoribus, & alijs Iustitiæ Ministris Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum Status nostri Ecclesiastici prædicti, quatenus eidem Alexandro, eiusq. hæredibus, & successoribus, seu ab eis causam habentibus huiusmodi in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, quandoque ab eodem Alexandro, & alijs prædictis fuerint requisiti pœnas prædictas contra quoscunque inobedientes irremissibiliter exequantur. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis. ac quibusuis statutis, & consuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate aucta roboratis priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam in ipso opere impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die xvij. Maij MDCXXII.

Pontificatus

Nostri

Anno

Tertio.

Loco † sigilli.

S. Card. S. Susanna.

Imprimatur , si videbitur Reuerendis. P. Mag. Sacri Palatij Apostolici.
A. Episc. Hieracen. Vicefg.

EGO Magister Fr. Andreas Gelsiminus Cortonensis Procurator Generalis totius Ordinis Eremitarum S. P. Augustini Sac. Congregationis Indicis Theologus Consultor, & in Almo Gymnasio Sapientię de Vrbe Ordinarius Sacre Scripturę Interpreter, ex commissione Reuerendissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij Ord. Pręd. Sacri Apostolici Palatij Magistri, Commentaria, & Quęstiones in Tertium Librum Sententiarum nostri Aegidij Columnę Romani diligenter perlegi, & nihil in eis deprehendi, quod aut moribus contradicat, aut Catholicę fidei repugnet: Quin potius omnia mira facilitate, singulari peripicuitate, sana ac summa doctrina, & graui resolutione vberrimę disputata reperi. Proinde censeo excudi posse, & debere in communem studiosorum vtilitatem: dignissima quidem tanto Authore, qui maximarum virtutum concursu inclitus, ob doctrinę constantiam iure Fundatissimi cognomen adeptus est, verus S. Thomę discipulus, & auditor, eiusdemq; doctrinę Angelicę Propugnator präcipuus, cuius nomen Operis perfectionem abundę commendat.
Romę die 25. Aprilis 1623.

*Magister Fr. Andreas Cortonę
Procurator Generalis.*

Imprimatur.

Fr. Vincentius Martinellus Socius Reuerendissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij
Ord. Pręd. Sacri Apostolici Palatij Mag.

INDEX TITULORVM DISTINCTIONVM,

QVAESTIONVM, ET ARTICVLO RV M
D. Aegidij Romani super Tertium Sententiarum,
qui hoc volumine continentur .

Distinctionis Primæ Pars Prima .

Quæstionis Primæ Articuli Sex .

- 1 *TRVM fuerit possibile Deum carnem assumere, vel aliquam naturam creatam sibi unire.*
- 2 *Vtrum Persona hominis sumatur ex anima rationali.*
- 3 *Vtrum Persona Diuina, & specialiter Persona Filij potuerit incarnari sine alia.*
- 4 *Vtrum Pater, & Spiritus Sanctus potuerint incarnari.*
- 5 *Vtrum plures personæ diuina possint assumere vnâ, & eandem numero naturam.*
- 6 *Vtrum sit possibile, quòd vna Persona assumat, & uniat sibi plures naturas humanas.*

Dubitatio Lateralis .

Vtrum Christus, assumens duas humanas naturas, deberet dici vnus homo, vel duo homines .

Distinctionis Primæ Pars Secunda .

Quæstionis Secundæ Articuli Quinque .

- 1 *Vtrum congruum fuerit huiusmodi vniionem fieri in Natura Diuina.*

- 2 *Vtrum congruum fuerit diuinum suppositum, vel diuinam naturam carnem assumere.*
- 3 *Vtrum congruitas incarnationis Dei, siue Filij Dei fuerit tanta, vt debeat dici necessitas.*
- 4 *Vtrum congruentius fuerit incarnari Filium, quàm Patrem, vel Spiritum Sanctum.*
- 5 *Vtrum congruentius fuerit incarnationem fieri in tempore, in quo facta est, quàm in alio tempore.*

Dubitatio Prima Litteralis .

Quare tempus missionis Filij in carnem dictum sit tempus plenitudinis .

Dubitatio Secunda Litteralis .

Vterius dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur. Misit Deus Filium suum factum, &c.

Dubitatio Tertia Litteralis .

Vterius dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur. Factum ex muliere .

Dubitatio Quarta Litteralis .

Vterius dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur. Factum sub lege .

Dubitatio Quinta Litteralis .

Vterius dubitaret aliquis de eo, quod in litte-

I N D E X.

littera dicitur . Vt eos , qui sub lege erant , redimeret .

Dubitatio Sexta Litteralis .

Vtlerius dubitaret aliquis de eo , quod in littera dicitur . Hæc est mulier Evangelica , &c .

Dubitatio Septima Litteralis .

Vtlerius dubitaret aliquis de eo , quod in littera dicitur . Nec eandem Trinitatem in specie Columbæ , &c .

Distinctionis Secundæ Pars Prima .

Quæstionis Primæ Principalis
Articuli Quatuor .

1 *Vtrum Dei Filius totam naturam humanam assumpserit .*

Dubitatio Prima Lateralis .

Vtrum Christus cum carne assumpserit etiam animam .

Dubitatio Secunda Lateralis .

Vtrum Christus assumpserit formam totius .

Articulus Secundus .

2 *Vtrum Christus assumpserit naturam humanam in omnibus suis indiuiduis , vel in omnibus suis suppositis .*

Dubitatio Prima Lateralis .

Vtrum Christus debuerit assumere naturam de stirpe , vel de genere ipsius Adæ .

Dubitatio Secunda Lateralis .

Vtrum Christus debuerit accipere naturam humanam in ipso Adam .

Articulus Tertius .

3 *Vtrum natura humana fuerit magis assumptibilis , quàm Angelica .*

Articulus Quartus .

4 *Vtrum natura irrationalis sit assumptibilis .*

Distinctionis Secundæ Pars Secunda .
Quæstionis Secundæ Principalis
Articuli Quatuor .

1 *Vtrum Dei Filius assumpserit carnem mediante anima .*

Dubitatio Lateralis .

Vtrum Christus assumpserit animam mediante spiritu .

Articulus Secundus .

2 *Vtrum Deus assumpserit totam naturam humanam , mediantibus partibus .*
Articulus Tertius .

3 *Vtrum Natura humana fuerit assumpta mediante gratia .*
Articulus Quartus .

4 *Vtrum prius fuerit concepta caro , quàm assumpta .*

Dubitatio Prima Litteralis .

Queritur super illo verbo . Quod autem humanæ naturæ , &c .

Dubitatio Secunda Litteralis .

Vtlerius dubitaret aliquis de eo , quod in littera dicitur . Errant , qui nomine humanitatis , non substantiam , sed proprietatem quandam , à qua homo nominatur , significari contendunt , quomodo intelligendum sit .

Dubitatio Tertia Litteralis .

Vtlerius dubitaret aliquis , quomodo , nulla natura , dicatur sumi secundum proprietatem vocabuli .

Dubitatio Quarta Litteralis .

*Vtlerius dubitaret aliquis quomodo habeat veritatem dictum Damasceni ,
Quod*

I N D E X .

Quod si Verbum assumpsisset naturam humanam, hoc non esset incarnatio, sed deceptio incarnationis.

Dubitatio Quinta Litteralis.

Vtlerius dubitaret aliquis de alio dicto Damasceni, quod in Christo non est communem speciem accipere.

Dubitatio Sexta Litteralis.

Vtlerius dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur. Nec enim factus est, nec est, nec aliquando fiet alius.

Dubitatio Septima Litteralis.

Vtlerius dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur. Omnia, quæ in humana natura plantauerat, assumpsit Dei Verbum.

Dubitatio Octaua Litteralis.

Vtlerius dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur. In quem errorē, &c.

Distinctionis Tertiarum Pars Prima.

Questionis Primæ Articuli Quatuor.

1 *Vtrum caro Virginis fuerit sanctificata, antequam animata.*

Dubitatio Prima Lateralis.

Vtrum per ea, quæ dicuntur de Ioanne Baptista, possimus excipere B. Virginem à peccato originali.

Dubitatio Secunda Lateralis.

Vtrum per ea, quæ dicuntur de Ieremia, possimus excipere B. Virginem ab originali.

Dubitatio Tertia Lateralis.

Vtrum per ea, quæ dicuntur de statu innocentia, possimus excipere B. Virginem ab originali peccato.

Articulus Secundus.

3 *Vtrum B. Virgo fuerit sanctificata in utero, antequam nata ex utero.*

Dubitatio Prima Lateralis.

Vtrum de omnibus Sanctis generaliter debeat intelligi, quod nullus fuerit in utero sanctificatus.

Dubitatio Secunda Lateralis.

Vtrum Sanctificatio Virginis in utero fuerit excellentior quacunque sanctificatione aliorum.

Articulus Tertius.

3 *Vtrum B. Virgo per primam sanctificationem fuerit omnino à peccato immunis.*

Dubitatio Lateralis.

Vtrum B. Virgo post primam sanctificationem caruerit omni peccato actuali

---

Articulus Quartus.

4 *Vtrum B. Virgo fuerit specialiter sanctificata, quando fuit ab Angelo salutata, & annunciata.*

Distinctionis Tertiarum Pars Secunda.

Questionis Secundæ Principalis
Articuli Tres.

1 *Vtrum caro Christi fuerit de sanguine Virginis formata.*

2 *Vtrum B. Virgo fuerit ad hoc aliqua actiue operata.*

3 *Vtrum conceptio, vel generatio Christi debeat dici naturalis, vel miraculosa.*

Distinctionis Tertiarum Pars Tertia.

Questionis Tertiarum Princip. Art. vnicus.

Vtrum conceptio Christi fuerit per Angelum pronuntianda.

Distinctionis Tertiae Pars Quarta .

Quaestionis Quartae Principalis
Articuli Tres .

- 1 *Vtrum Caro Christi in antiquis Patri-
bus fuerit infecta .*
Dubitatio Prima Lateralis .
*Quo pacto caro Christi in antiquis Pa-
tribus infecta nuncupetur .*
Dubitatio Secunda Lateralis .
*Vtrum caro Christi fuerit in antiquis
Patribus, vel in B. Virgine ante
eiusdem Christi conceptionem, secun-
dum aliquid determinatum, & de-
monstrabile .*
Articulus Secundus .
- 2 *Vtrum omnes descendentes ab Abraham
sint in ea decimati .*
Dubitatio Lateralis .
*Vtrum Christus fuerit decimatus in
Abraham .*
Articulus Tertius .
- 3 *Vtrum sanctificari conueniat Christo .*
Dubitatio Prima Litteralis .
*Quomodo sit intelligendum illud ver-
bum . Spiritus Sanctus superueniet
in te, &c.*
Dubitatio Secunda Litteralis .
*Quomodo sit intelligendum illud ver-
bum . obumbrabit .*
Dubitatio Tertia Litteralis .
*Quomodo id, quod fuit in Virgine, se ha-
bit, ut diuinum semen .*
Dubitatio Quarta Litteralis .
*Quomodo sit intelligendum, quod dici-
tur in littera .* Ista copulatio fuit an-
tiquae conspersionis .
Dubitatio Quinta Litteralis .
*Vlterius dubitaret aliquis de eo, quod in
littera dicitur .* Per Spiritum San-
ctum creans .
Dubitatio Sexta Litteralis .
*Vlterius dubitaret aliquis de eo, quod in
littera dicitur .* Si dixerimus, quo-
niam peccatum non habemus, &c.
Dubitatio Septima Litteralis .
*Vlterius dubitaret aliquis de eo, quod in
littera dicitur .* Abraham fuit minor
Melchisedech, & omnes, qui deci-
mati sunt in Abraham fuerunt mi-
nores, &c.

Dubitatio Octaua Litteralis .

*Vlterius dubitaret aliquis de eo, quod in
littera dicitur .* Leuiticus ordo fuit
in Abraham secundum rationem fe-
minalem .

Dubitatio Nona Litteralis .

*Vlterius dubitaret aliquis de eo, quod in
littera dicitur .* Mater Christi non
concupiscentia, sed gratia conce-
pit .

Dubitatio Decima Litteralis .

*Vlterius dubitaret aliquis de eo, quod
dicitur in littera .* Dicunt Phyci,
tot diebus, idest 46. diebus, &c.

Distinctionis Quartae Pars Prima .

Quaestionis Primae Principalis
Articuli Tres .

- 1 *Vtrum incarnatio Verbi non solum ap-
propriate, sed etiam proprie possit at-
tribui Spiritui Sancto .*
- 2 *Vtrum incarnatio Verbi appropriate
attribuatur Spiritui Sancto .*
- 3 *Vtrum Christus ex appropriatione Spi-
ritus Sancti ad opus incarnationis,
possit dici filius Spiritus Sancti .*

Distinctionis Quartae Pars Secunda .

Quaestionis Primae Principalis
Articuli duo .

- 1 *Vtrum B. Virgo possit dici Mater ho-
minis Iesu Christi .*
- 2 *Vtrum B. Virgo congrue possit dici Ma-
ter Dei .*

Distinctionis Quartae Pars Tertia .

Quaestionis Primae Principalis Art. Duo .

- 1 *Vtrum incarnationem Verbi praecesser-
int aliqua merita .*
- 2 *Vtrum gratia possit dici Christo homini
naturalis .*
Dubitatio Lateralis .
*Vtrum Gratia habitualis, qua fuit re-
pletus*

I N D E X.

pletus Christus potuerit ei dici naturalis.

Dubitatio Prima Litteralis.

Primò quæritur super illis verbis in littera. Vno nominato in diuinis, omnes tres intelliguntur.

Dubitatio Secunda Litteralis.

Secundo dubitatur de eo, quod dicitur in littera. Non est concedendum, quòd quidquid de aliquo nascitur, sit filius eius.

Dubitatio Tertia Litteralis.

Vlterius dubitatur de eo, quod dicitur in littera. Vt enim ommittam, aliter de homine nasci filiū, aliter capillum.

Dubitatio Quarta Litteralis.

Vlterius dubitatur de eo, quod dicitur. Dicuntur etiam filij gehennæ.

Dubitatio Quinta Litteralis.

Quintò dubitatur de eo, quod in littera dicitur de Christo. Diuina gratia corporaliter est repletus.

Dubitatio Sexta Litteralis.

Sextò dubitatur de eo, quod in littera dicitur. Conceptus, & natus de Spiritu Sancto, dicitur Christus secundum quod homo.

Dubitatio Septima Litteralis.

Vlterius dubitatur de eo, quod dicitur in littera. Christum esse factum ex femine Dauid.

Dubitatio Octaua Litteralis.

Octauò dubitatur de eo, quod dicitur. Aliud est fieri, aliud est nasci.

Distinctionis Quintæ Pars Prima.

Quæstionis Primæ Principalis
Articuli Tres.

1 *Vtrum Vnio Verbi ad naturam humanam sit quid creatum.*

Dubitatio Prima Lateralis.

*Vtrum hæc unio fuerit maxima unio-
num.*

Dubitatio Secunda Lateralis.

Vtrum hæc unio differat ab Assumptione.

Articulus Secundus.

2 *Vtrum unio sit facta in natura.*

3 *Vtrum in Christo sit facta unio in persona.*

Distinctionis Quintæ Pars Secunda.

Quæstionis Vnicæ Articuli Tres.

1 *Vtrum assumere conueniat personæ.*

2 *Vtrum assumere conueniat, vel conuenire possit naturæ diuinæ.*

3 *Vtrum circumscriptis personis, possit competere diuinæ naturæ assumere.*

Distinctionis Quintæ Pars Tertia.

Quæstionis vnicæ Articuli Duo.

1 *Vtrum natura humana possit dici assumpta.*

2 *Vtrum res assumpta à Verbo possit dici persona.*

Dubitatio Prima Litteralis.

Primò dubitatur de eo verbo, quod dicitur, Nec Deitas Christi aliena, &c.

Secundò dubitatur de eo, quod dicitur, Cum de Christo audis, quòd in forma Dei erat, &c.

Tertiò dubitatur de eo, quod dicitur in littera. Christus habet omnem, & perfectam naturam Deitatis.

Quartò dubitatur de eo, quod dicitur, Ideoq. non sic dicitur natura diuina esse homo, vel facta homo, sicut Dei Filius.

Distinctionis Sextæ Pars Prima.

Quæstionis Primæ Articuli Tres.

1 *Vtrum suppositum eodem modo accipitur in diuinis, sicut in humanis.*

2 *Quare in Christo sit facta unio in persona, non in natura, & Vtrum aliquo modo negari, & aliquo modo concedi possit.*

3 *Quomodo conueniant tres opiniones, quas recenset Magister.*

Dubitatio Lateralis.

Quæritur in quo differant, vel conueniant dictæ tres opiniones.

I N D E X.

Distinctionis Sextę Pars Secunda .

Quęstionis Vnicę Articuli Tres .

- 1 *Vtrum in Christo sint dua hypostases .*
Dubitatio Prima Lateralis .
Vtrum in Christo sint duo supposita .
Dubitatio Secunda Lateralis .
Vtrum in Christo sint duo indiuidua .
Dubitatio Tertia Lateralis .
Vtrum in Christo sint dua res natura .
Articulus Secundus .
- 2 *Vtrum Dei Filius assumpserit hominem .*
- 3 *Vtrum homo in Christo dicat aliquid aliud , quàm compositum ex anima rationali , & carne .*

Distinctionis Sextę Tertia Pars .

Quęstionis Vnicę Articuli Tres .

- 1 *Vtrum Christus sit duo neutraliter .*
- 2 *Vtrum in Christo sit tantum unum esse .*
- 3 *Vtrura persona Verbi post incarnationem sit composita .*

Distinctionis Sextę Quarta Pars .

Quęstionis Vnicę Articuli Tres .

- 1 *Vtrum persona post incarnationem debeat dici composita .*
- 2 *Vtrum in Christo homine sit aliqua compositio ex anima , & corpore , vel ex anima , & carne .*
- 3 *Vtrum Anima , & corpus fuerint vnita Verbo accidentaliter .*
Dubitatio Prima Litteralis .
Primò queritur de illo verbo quantum ad primam opinionem : Alij enim dicunt in ipsa Verbi incarnatione hominem quendam esse susceptum .
Dubitatio Secunda Litteralis .
Secundò dubitatur , an ista prima opinio possit tolerari .
Dubitatio Tertia Litteralis .
Tertiò dubitatur de eo , quod dicitur quantum ad secundam opinionem .
Sunt autem , & alij , qui dicunt , ho-

minem istum non ex anima rationali , & carne tantum , sed ex humana , & diuina , &c .

Dubitatio Quarta Litteralis .

Quartò dubitatur de eo , quod dicitur in littera quantum ad tertiam sententiam : Si Deus hominem assumpisset in sexu muliebri , Vtrum hoc fuerit possibile .

Dubitatio Quinta Litteralis .

Vltèrius dubitatur de eo , quod dicitur in littera . Sapientia accedens homini , idest adueniens , non mutatur , sed hominem mutat , quem de stulto sapientem facit , vtrum sit verum .

Distinctionis Septimę Pars Prima .

Quęstionis Vnicę Articuli Quatuor .

- 1 *Vtrum hæc sit falsa . Deus est homo , & è conuersò .*
- 2 *Vtrum hæc sit propria loquutio . Christus est homo Dominicus .*
- 3 *Vtrum hæc loquutio sit vera , & propria . Deus factus est homo .*
- 4 *Vtrum hæc sit loquutio propria . Homo est factus Deus .*

Distinctionis Septimę Pars Secunda .

Quęstionis Vnicę Articuli Tres .

- 1 *Vtrum hæc sit falsa . Homo Christus est prædestinatus esse Filius Dei .*
- 2 *Vtrum hæc sit vera . Filius Dei prædestinatus est esse homo .*
- 3 *Vtrum Filius Dei sit prædestinatus esse Filius Dei .*
Dubitatio Prima Litteralis .
Primò queritur de eo , quod dicitur Factus est sine dubio id , quod prius erat .
Secundò dubitatur de eo , quod dicitur . Deus assumpsit hominem .
Tertiò dubitatur de eo , quod dicitur in littera . Variatur autem illa intelligentia , cum dicitur , Deus est homo , & homo Deus .
Quartò dubitatur de eo , quod dicitur . Christus est minor Patre

I N D E X .

Distinctionis Octauæ Pars Prima.

Quæstionis Primæ Articulus Vnicus .

- 1 *Vtrum alijs à uiuentibus competat nasci .*

Distinctionis Octauæ Pars Secunda .

Quæstionis Vnicæ Articuli Tres .

- 1 *Vtrum natura humana sit nata in Christo .*
- 2 *Vtrum per temporalem Christi natiuitatem ex Virgine natura diuina possit dici nata de Virgine .*
- 3 *Vtrum natura diuina possit dici homo facta .*

Distinctionis Octauæ Pars Tertia .

Quæstionis Vnicæ Articuli Tres .

- 1 *Vtrum in Christo sint ponendæ duæ natiuitates .*

Dubitatio Lateralis .

Vtrum Dei Filius debeat dici bis natus .

Articulus Secundus .

- 2 *Vtrum in Christo sint duæ filiationes .*

Dubitatio Prima Lateralis .

Vtrum ex parte subiecti possimus probare in Christo non esse duas filiationes reales .

Dubitatio Secunda Lateralis .

Vtrum verus sit modus, quo D. Thomas probat, non esse in Christo duas filiationes reales, puta ratione suppositi diuini, quod est unum, & æternum .

Dubitatio Tertia Lateralis .

Queritur de modis impediens multiplicationem, & originem realium relationum .

Dubitatio Quarta Lateralis .

Vtrum per impedimenta à scriptis communibus allata, possit probari in persona Verbi non esse realem filiationem temporalem respectu temporalis Matris .

Dubitatio Quinta Lateralis .

Vtrum per impedimenta, quæ afferuntur, multitudinem relationum realium impediens, possit ostendi Christum non referri filiatione reali ad Matrem .

Articulus Tertius .

- 3 *Vtrum utraque filiatio æterna, & temporalis sit in Christo naturalis .*

Dubitatio Lateralis .

Vtrum debeat concedi, quod Christus sit duo filij .

Dubitatio Prima Litteralis .

Queritur de eo, quod dicit littera, Inquiri oportet de natura diuina, Vtrum sit de Virgine nata, sicut de Virgine incarnata .

Dubitatio Secunda Litteralis .

Secundò dubitatur de eo, quod habet littera, Videtur posse probari de diuina natura, quod sit nata de Virgine .

Distinctionis Nonæ Pars Prima.

Quæstionis Primæ Articuli Quatuor .

- 1 *Vtrum latria sit virtus .*
- 2 *Vtrum latria sit virtus generalis .*
- 3 *Vtrum latria sit virtus Theologica .*
- 4 *Vtrum ad virtutem Cardinalem, & ad quam reducat latria, an reducat ad iustitiam .*

Distinctionis Nonæ Pars Secunda .

Quæstionis Secundæ Princ. Articuli Sex .

- 1 *Vtrum latria exhibenda sit humanitati Christi .*
- 2 *Vtrum imagini Christi sit exhibendus cultus latriæ .*
- 3 *Vtrum Crux Christi sit adoranda adoratione latriæ .*
- 4 *Vtrum B. Virgini sit exhibenda latria .*
- 5 *Vtrum honor latriæ sit exhibendus Sanctis .*
- 6 *Vtrum alicui creaturæ possit sine peccato exhiberi honor latriæ .*

Distinctionis Nonæ Pars Tertia.

Quæstionis Tertie Princ. Articuli Tres.

- 1 *Vtrum Deo sit exhibenda adoratio latriæ propter eius potentiam .*
- 2 *Vtrum eadem latria debeat Patri, Filio, & Spiritui Sancto .*
- 3 *Vtrum debeat exhibere latriam secundum corporales ritus .*

I N D E X.

Distinctionis Nonę Pars Quarta.

Quęstionis Quartę Princ. Articuli Tres :

- 1 *Vtrum dulia sit idem , quod latria .*
- 2 *Vtrum dulia habeat diuersas species , vel diuersa genera .*
- 3 *Vtrum dulia debeatur omnibus creaturis , tam rationalibus , quàm intellectualibus .*

Dubitatio Prima Litteralis .

Primò dubitatur super eo verbo , quod dicitur in littera . Cultus , quę est latria in exhibitionem sacrificij , in dilectione , & reuerentia consistit , quomodo veritatem habeat .

Dubitatio Secunda Litteralis .

Secundò dubitatur de eo , quod dicitur in littera , Carnem , vel humanitatem . Christi adorandam esse vna adoratione cum Verbo .

Dubitatio Tertia Litteralis .

Tertiò queritur de eo , quod habet littera , Nemo carnem Christi manducat , nisi prius adoret .

Distinctionis Decimę Pars Prima .

Quęstionis Primę Articuli Duo .

- 1 *Vtrum Christus secundum quod homo sit Deus .*
- 2 *Vtrum Christus secundum quod iste homo sit Deus .*

Distinctionis Decimę Primę Partis .

Quęst. Secundę Princ. Artic. Vnicus .

Vtrum Christus secundum quod homo , sit persona .

Dubitatio Prima Lateralis .

Vtrum Christus secundum quod homo , sit aliquid indiuiduum .

Dubitatio Secunda Lateralis .

Vtrum Christus secundum quod homo , sit suppositum , vel res natura .

Distinctionis Decimę Pars Secunda .

Quęst. Primę Princ. Articuli Tres .

- 1 *Vtrum Deo competat aliquem adoptare in filium .*

2 *Vtrum adoptare aliquos in filios , sit proprium Dei Patris .*

3 *Vtrum persona Filij , vel Spiritus Sancti sit adoptare .*

Distinctionis Decimę Pars Tertia .

Quęstionis Vnicę Articuli Duo .

1 *Vtrum Christus secundum quod homo , sit prædestinatus .*

2 *Vtrum prædestinatio Christi sit de persona .*

Dubitatio Prima Lateralis .

Vtrum prædestinatio Christi sit conformis nostrę prædestinationi .

Dubitatio Secunda Lateralis .

Vtrum Prædestinatio Christi sit causa efficiens prædestinationis nostrę .

Dubitatio Prima Litteralis .

Primò queritur de eo , quod habet littera . Vtrum Christus , secundum quod homo , sit persona , vel sit aliquid .

Dubitatio Secunda Litteralis .

Secundò queritur de eo verbo . ly , secundum , multiplicem habet rationem , &c .

Dubitatio Tertia Litteralis .

Vterius dubitatur de eo , quod habet littera . Illa tamen personę descriptio , non est data pro illis tribus personis .

Dubitatio Quarta Litteralis .

Vterius dubitatur de eo , quod in littera dicitur . Non autem sic dicitur Filius natura , vt dicitur Deus .

Dubitatio Quinta Litteralis .

Quintò dubitatur de eo , quod dicitur . Christum esse filium Virginis natura , & gratia .

Dubitatio Sexta Litteralis .

Vterius de eo dubitatur , quod dicitur de Christo . Ille nunquam fuit non filius .

Dubitatio Septima Litteralis .

Item queritur de eo , quod dicit littera . Non talis hic filius .

Dubitatio Octaua Litteralis .

Vterius de eo , quod dicitur in littera . Est filius origine , non adoptione .

Dubitatio Nona Litteralis .

Vterius dubitatur de eo , quod habet littera . Christus est Dei Filius veritate , non nuncupatione .

I N D E X.

Dubitatio Decima Litteralis.

*Uterius dubitatur de eo, quod dicitur,
Christus est Dei Filius natiuitate,
non creatione.*

Distinctionis Vndecimæ Pars Prima.

Quæstionis Primæ Princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum hoc sit concedendum, Dei Filius est creatura.*
- 2 *Vtrum hoc sit concedendum simpliciter, Christus est creatura.*

Distinctionis Vndecimæ Pars Secunda.

Quæstionis Secundæ Princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum Christus in quantum homo sit creatura.*
- 2 *Vtrum ea, quæ sunt humane nature, possint dici de Filio Dei.*

Distinctionis Duodecimæ Pars Prima.

Quæstionis Primæ Princ. Articuli Vnicus, *Vtrum Christus incepit esse.*

Distinctionis Duodecimæ Pars Prima.

Quæstionis Secundæ Princ. Art. Tres.

- 1 *Vtrum Christus Dei Filius possit dici factus.*
- 2 *Vtrum possit concedi, quod Dei Filius sit factus secundum carnem, & ex semine David.*
- 3 *Vtrum Christus Dei Filius secundum talem factiorem possit dici minor Patre, vel etiam seipso.*

Distinctionis Duodecimæ Pars Secunda.

Quæstionis Primæ Princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum Dei Filius venerit in similitudinem carnis peccati.*
- 2 *Vtrum Verbum assumpserit carnem peccatricem, & maculatam.*

Distinctionis Duodecimæ Pars Secunda.

Quæstionis Secundæ Princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum Christus potuerit mentiri.*
- 2 *Vtrum Christus, ut Deus, semper fuerit verax adimplendo promissa.*

Distinctionis Duodecimæ Pars Secunda.

Quæstionis Tertiarum Princ. Articuli Vnicus.

Vtrum Christus potuerit generare.

Distinctionis Decimatertiæ Pars Prima.

Quæstionis Primæ Princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum Gratia plenitudo fuerit propria Christo.*
- 2 *Vtrum Gratia Christi fuerit infinita.*

Distinctionis Decimatertiæ Pars Prima.

Quæstionis Secundæ Princ. Articuli Vnicus.

Vtrum Gratia, & Gloria sint idem per essentiam.

Distinctionis Decimatertiæ Pars Secunda.

Quæstionis Vnicæ Articuli Vnicus.

Vtrum Christus profecerit gratia, & sapientia.

Distinctionis Decimequartæ Pars Prima.

Quæstionis Vnicæ Articuli Quatuor.

- 1 *Vtrum scientia animæ Christi fuerit maior scientia Angelorum, ita ut æquaretur scientiæ visionis ipsius Dei.*
- 2 *Vtrum natura rationalis potuisset assumi à Verbo diuino, absque eo, quod ipso Verbo frueretur.*
- 3 *Vtrum uniamur Deo magis per intelligere, quàm per amare.*
- 4 *Vtrum possibile esset animam Christi videre apertè Deum, & ipsum non diligere.*

I N D E X .

Distinct. Decimequartę Pars Secunda.

Quęstionis Vnicę Artic. Vnicus.

*Vtrum anima Christi fuerit communi-
cabilis omnis potentia, sicut fuit com-
municata omnis scientia.*

Distinctiōnis Decimequintę Pars Prima.

Quęst. Primę princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum pœna, quas Christus voluntarię
assumpsit, fuerint à Deo.*
- 2 *Vtrum possit esse pœna sine culpa.*

Distinct. Decimequintę Pars Secunda.

Quęstionis Vnicę Artic. Vnicus.

*Vtrum Angelus, qui confortauit Chri-
stum in Passione fuerit eius Angelus
Custos.*

Distinct. Decimefextę Pars Prima.

Quęstionis Vnicę Articulus Vnicus.

*Vtrum Christus possit non mori natu-
raliter.*

Distinct. Decimeseptimę Pars Prima.

Quęstionis Vnicę Artic. Vnicus.

*Vtrum voluntas Christi humana possit
simul in plura ferri.*

Distinctiōnis Decimeoctauę Pars Prima.

Quęstionis Primę Artic. Vnicus.

*Vtrum Christus meruerit omnibus gra-
tiam.*

Distinct. Decimeoctauę Pars Secunda.

Quęstionis Secundę Articulus Vnicus.

*Vtrum ea, quę nobis Christus promeruit
sint excellentiora illis, quę habuisse-
mus in statu innocentie, si Adam
permanisset.*

Distinctiōnis Decimeonę Pars Prima.

Quęst. Primę princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum per Christum libertatem finis
consequuti.*
- 2 *Vtrum Christus sua Passione, & morte
liberauerit nos ab omnibus peccatis,
etiam futuris.*

Distinct. Decimeonę Pars Prima.

Quęstionis Secundę princ. Art. Vnicus.

*Vtrum plures infecerit Adam sua culpa,
quàm redemerit Christus sua morte.*

Distinctiōnis Decimeonę Pars Secunda.

Quęst. Secundę princ. Art. Tres.

- 1 *Vtrum Christus nos iustificauerit.*
- 2 *Vtrum Christus sua Passione, & morte
ab istis corporalibus, & temporali-
bus nos separauerit.*
- 3 *Vtrum Christus in spe hereditatis ater-
ne nos stabilierit.*

Distinctiōnis Vigestimę Pars Prima.

Quęst. princ. Artic. Vnicus.

*Vtrum conueniens fuerit, Christum sua
passione, & morte nos Deo reconci-
liare, & à morbo sanare.*

Distinctiōnis Vigestimę Pars Secunda.

Quęst. Vnicę Princ. Articuli Tres.

- 1 *Vtrum Christus fuerit sacerdos secun-
dum ordinem Melchisedech.*
- 2 *Vtrum Christi sacerdotium sit æternum
ex parte rei considerata in eius sacer-
dotio.*
- 3 *Vtrum Christi sacerdotium sit æternum
ex parte insuccessibilitatis.*

Distinct. Vigestimęprimę Pars Prima.

Quęst. Primę princ. Artic. Vnicus.

*Vtrum sit dare vltimum instans, in
quo Christus viuebat.*

I N D E X.

Distinct. Vigesimo primæ Pars Secunda.

Quæstionis Vnicæ Articuli Tres.

- 1 *Vtrum Christus in triduo fuerit idem homo.*
- 2 *Vtrum in homine sit una forma substantialis.*
- 3 *Vtrum sit possibile quasdam dispositiones accidentales præexistere in materia ante animam.*

Distinct. Vigesimo secundæ Pars Prima.

Quæstionis princ. Artic. Vnicus.

Vtrum Christus in illo triduo fuerit filius Virginis.

Distinct. Vigesimo secundæ Pars Secunda.

Quæstionis Primæ Articuli Tres.

- 1 *Vtrum Resurrectio Christi dicatur quid maius, quam mors eius.*
  - 2 *Vtrum Christus post Resurrectionem, habuerit tale corpus, in quod posset cibum conuerti.*
- Tertiò queritur, quorum fuerit illa vox. Quis est iste, qui venit de Edom, &c. Christo in Cælum ascendente.*

Distinct. Vigesimo secundæ Pars Secunda.

Quæstionis Secundæ Articuli Duo.

- 1 *Vtrum immortalitas resurgentium sit eadem cum immortalitate innocentia, quam habuit Adam.*
- 2 *Vtrum nutritus ex carnibus hominis, resurgant huiusmodi carnes in comestis, aut in comedentibus.*

Distinct. Vigesimo tertie Pars Prima.

Quæst. Primæ princ. Art. Vnicus.

Vtrum Christus habuerit fidem ad dirigendam suam intentionem, sicut cæteri fideles.

Distinct. Vigesimo tertie Pars Prima.

Quæstionis Secundæ princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum primus parens habuerit fidem Christi Redemptoris in statu innocentia.*
- 2 *Vtrum Iudæi possint credere, & conuerti ad Christum.*

Distinct. Vigesimo tertie Pars Secunda.

Quæst. Primæ princ. Art. Vnicus.

Vtrum aliqua, & quæ, qualiter, & quot nos credere debeamus.

Distinct. Vigesimo tertie Pars Secunda.

Quæst. Secundæ Princ. Art. Vnicus.

Vtrum in his, quæ sunt ad fidem, possit fieri aliqua ratio in contrarium, quæ non sit solubilis ab homine absque speciali Dei influxu.

Distinct. Vigesimo quartæ Pars Prima.

Quæstionis Primæ Articuli Duo.

- 1 *Vtrum Fides sit ex auditu.*
- 2 *Vtrum ex incredulitate sequatur cæcitas in intellectu.*

Distinct. Vigesimo quartæ Pars Prima.

Quæst. Secundæ princ. Art. Vnicus.

Vtrum Infideles peccent agendo quicquid agunt,

Distinct. Vigesimo quartæ Pars Secunda.

Quæstionis Vnicæ Art. Vnicus.

Vtrum liceat habere fidem in corde, & non in verbo, & in opere.

Distinct. Vigesimo quintæ Pars Prima.

Quæst. princ. Articuli Duo.

- 1 *Vtrum quantum ad statum gratiæ, & quan-*

I N D E X.

*quantum ad legem Euangelij Iudæi
superent Gentiles.*

- 2 *Vtrum Gentiles fuerint penitus exclusi
à lumine veritatis.*

Distinct. Vigesimoſexte Pars Prima.
Quæſtionis Primæ Art. Duo.

- 1 *Vtrum in Deo sperare debeamus.*
2 *Vtrum ſpes ſit de non viſis.*

Distinct. Vigesimoſeptime Pars Prima.
Quæſt. Primæ princ. Art. Duo.

- 1 *Vtrum Charitas ſit accidens.*
2 *Vtrum Charitas ſit in prædicamento
Qualitatis.*

Distinct. Vigesimoſoſtaue Pars Prima.
Quæſt. princ. Art. Vnicus.

*Vtrum neceſſe ſit dare habitum charita-
tis in anima, ad hoc, vt Deum dili-
gamus meritorie.*

Distinct. Vigesimoſnonæ Pars Prima.
Quæſt. princ. Art. Vnicus.

*Vtrum Deus ſit diligendus ex tota men-
te, toto corde, tota anima, & totis
viribus.*

Distinct. Vigesimoſnonæ Pars Secunda.
Quæſt. princ. Art. Vnicus.

*Vtrum hæc quinque diligenda ſint, vi-
delicet Deus, nos ipſi, proximus, cor-
pora noſtra, & corpora proximorum.*

Distinctionis Trigesimo Pars Prima.
Quæſt. princ. Art. vnicus.

*Vtrum habens charitatem ſine ſpeciali
Dei influxu poſſit exire in actum
meritorium.*

Distinct. Trigesimoſprimæ Pars Prima.

Quæſt. princ. Art. vnicus.

*Vtrum aliqua bona cauſet in nobis dile-
ctio charitatis.*

Distinct. Trigesimoſecunde Pars Prima.
Quæſt. princ. Art. Vnicus.

*Vtrum ex hoc, quod Deus Iacob dilexit,
& Eſau odio habuit, ſit iniquitas
apud Deum.*

Distinct. Trigesimoſtertiæ Pars Prima.
Quæſt. Primæ princ. Art. Vnicus.

*Vtrum ſufficienter aſſignentur ſeptem
dona Spiritus Sancti.*

Quæſt. Secundæ Art. Duo.

- 1 *Vtrum aliqua virtus moralis ſit in vo-
luntate, & præcipue iuſtitia.*
2 *Vtrum actus præcedentes virtutem,
ſint virtute ipſa nobiliores.*

Quæſt. Tertie Art. vnicus.

*Vtrum Periurium ſit maius peccatum,
quàm homicidium.*

Quæſt. Quartæ Art. vnicus.

*Vtrum omne mendacium ſit peccatum
mortale.*

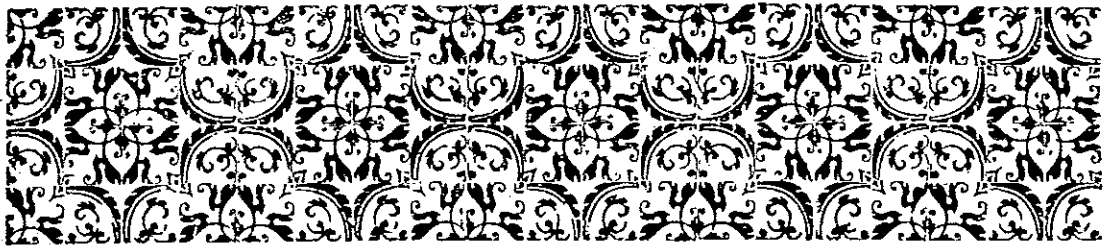
Quæſt. Quintæ Art. vnicus.

*Vtrum ex homicidio Martyris in Eccle-
ſia ſequatur loci pollutio.*

Quæſt. Sextæ Art. vnicus.

*Vtrum plagæ hominis occiſi per violen-
tiam emittant ſanguinem ad præſen-
tiam occidentis.*

COMMENTARIORVM
AC QVAESTIONVM
F. AEGIDII COLUMNAE
ROMANI

VNIVERSI ORD. EREMITARVM D. AVGVSTINI
GENERALIS,

SACRAE THEOLOGIAE DOCTORIS
FVN DATISSIMI,

ARCHIEPISCOPI BITVRICENSIS,
PRIMATIS AQVITANIAE, ET S. R. E. CARD.

IN TERTIVM LIBRVM SENTENTIARVM

Prologus.

EXIUI à Patre, A
& veni in Mun-
dum. In hac au-
ctoritate, quæ
legitur Io. cap.
16. potest nota-
ri Materia Pri-
mi Sententiarū,
Materia Secun-
di, Materia Quarti, & Materia Tertij, B
quem habemus præ manibus. Nam in
prima parte auctoritatis, cum dicitur:
Exiui a Patre: potest notari materia Pri-
mi Sententiarum: In secunda verò parte
auctoritatis, quæ subiungitur: *Et veni in*
mundum: potest notari materia Secundi,
& materia Quarti. Sed in tota auctorita-
te, quæ est: *Exiui à Patre, & veni in*
Aegid. super iij. Sent.

Mundum: potest notari materia huius
Tertij. In prima enim parte auctoritatis,
cum dicitur: *Exiui à Patre*: potest nota-
ri materia Primi Sententiarum, quia tota
materia primi libri consistit in exitu Filij
à Patre, per æternam generationem, &
personalem distinctionem; quæ æterna
generatio, sine Spiritus sancti processio-
ne intelligi non potest. Nam non potest
Pater dicere Verbum, vel generare Fil-
ium. Quia secundum August. lib. 6. de
Trinit. cap. 2. *Eò Verbum quò Filius; &*
eo Filius, quò Verbum, nisi intelligatur
emanatio amoris ab utroque. Nam non
potest Pater generare Filium, non habens
dilectionem ad Filium, nec potest Filius
generari à Patre, non habens dilectionem
ad Patrem. Et quia Spiritus Sanctus est
A nexus

Æterna ge-
neratio si-
ne Spiritus
S. processio-
ne intel-
ligi non
potest.

Tom. 3.

Materia
primi libri
Sententia-
rum.

nexus Patris, & Filij, & est amor, quo se inuicem diligunt Pater, & Filius, benè dictum est, quòd non potest intelligi exitus Filij à Patre, per æternam generationem, nisi quoquè intelligatur emanatio Spiritus Sancti, per mutuum amorem, vel per mutuam dilectionem. Et quia in hoc consistit tota materia primi Sententiarum, in exitu Filij à Patre per æternam generationem, & in emanatione Spiritus Sancti ab utroque per mutuam dilectionem, benè dictum est, quòd in prima parte auctoritatis, cum dicitur: *Exiui à Patre*: potest notari materia Primi Sententiarum.

Materia secundæ, & quarti Libri Sententiarum.

Filius Dei dupliciter venit in Mundum: Intra vtrò tripliciter venisse dicitur.

Materia secundæ.

Deus venit in Mundum per mutationem Mundi.

Viso quomodo potest notificari materia Primi Sententiarum in prima parte præfata auctoritatis, cum dicitur: *Exiui à Patre*; restat ostendere, quomodo possit notificari materia Secundi, & Quarti Libri, in secunda parte præfata auctoritatis, cum subiungitur: *Et veni in Mundum*. Sciendum ergo, quòd quantum ad præsens spectat, Dei Filius venit in Mundum dupliciter; primò Mundum creando, & producendo; secundò venit in Mundum Sacramenta nouæ legis instituendo, & postea Mundum redimendo, & saluando. Quantum ad primum, habetur materia Secundi Libri, vbi agitur de productione creaturarum, & de productione Mundi: sed quantum ad secundum habetur materia Quarti Libri, vbi agitur de Sacramentis, per quæ purgatur, & saluatur Mundus. Venit enim Dei Filius in Mundum, creando, & producendo Mundum. Nam antequam crearetur creatura, & antequam produceretur Mundus, non erat Deus in Mundo, quia nondum erat Mundus, & nihil erat Mundus: ipsum autem nihil non potest esse susceptiuum alicuius impressionis. Producto autem Mundo incipit Deus esse in Mundo, vt hoc modo dicitur Deus venisse in Mundum, non per mutationem sui, sed per mutationem Mundi. Accipiendo ergo aliquid, vel aliquem venisse, quando incipit esse, vbi non erat, quia tota humanitas, vel appropriatè Filius incipit esse in Mundo, vbi non erat, quando nondum erat Mundus, benè dictum est, quòd tota Trinitas, & appropriatè Filius dicitur venisse in Mundum, prout, per ipsum creatus est Mun-

us, quia: *Omnia per Filium facta sunt, & sine ipso factum est nihil*. Et sic quantum ad materiam Secundi Libri, Dei Filius dicitur venisse in Mundum, prout, per ipsum creatus est Mundus.

Materia quarti Sententiarum.

Sed quantum ad materiam Quarti, instituendo Sacramenta, dicitur venisse in Mundum, prout per huiusmodi Sacramenta purgatur à peccatis, & saluatur Mundus, idest homines, qui possunt intelligi nomine Mundi; aliter tamen, & aliter; quia creando Mundum, venit in Mundum, vbi prius non erat, antequam esset Mundus, non per mutationem sui, sed per mutationem Mundi; sed quantum ad materiam Quarti, cum venit in Mundum, instituendo Sacramenta, per quæ saluatur Mundus, non venit, vbi non erat, sed qualiter non erat, non mutando loci situm, sed supplendo nostræ naturæ defectum. Semper enim in Mundo erat, & semper in Mundo fuit ab illo primo instanti, in quo primò creauit Mundum.

Filius Dei venit in Mundum qualiter non erat.

Declarato quomodo in prima parte auctoritatis propositæ, prout Filius exiuit à Patre, denotatur materia Primi, quæ tota est de exitu, & de productione diuinarum personarum, quomodo Filius exit à Patre, per personalem distinctionem, in quo exitu intelligitur exitus Spiritus Sancti, tanquam nexus vtriusque, in quo consistit materia Primi: & ostenso, quomodo in Secunda parte auctoritatis, quia (*venit in Mundum*) Mundum creando, & Sacramenta instituendo, in quo notificatur materia Secundi, & Quarti; volumus declarare, quomodo in præfata tota auctoritate, qua Filius exiuit à Patre, & venit in Mundum, datur intelligi materia huius Tertij: licet enim præfata auctoritas secundum aliam, & aliam partem possit adaptari ad materiam Primi, & ad materiam Secundi, & Quarti; tamen quantum ad sui totalitatem præfata auctoritas est propria huic Tertio, vbi de duobus agitur, & de exitu Filij à Patre, quantum ad Incarnationis veritatem, & de aduentu eius in Mundum, quantum ad Incarnationis profectum, & utilitatem. Vt ergo omnia quæ dicta sunt facilius memoriæ commendentur, dicere possumus, quòd Filius dupliciter exiuit à Patre, & tripliciter venit in Mundum.

Filius Dei dupliciter exiuit à Patre; & tripliciter venit in Mundum.

Primò

Primò exiuit à Patre, per personalem distinctionem, & per æternam generationem: quod pertinet ad materiam Primi. Secundò exiuit à Patre, per carnis susceptionem, iuxta illud Baruch. 3. *Post hæc in Terris visus est, & cum hominibus conuersatus est.* Quòd pertinet ad materiam primæ partis Tertij. Dupliciter ergo Filius exiuit à Patre, & tripliciter venit in Mundum. Primò Mundum creando, quod pertinet ad materiam Secundi. Secundò virtutes, & dona Mundo largiendo, quod pertinet ad materiam secundæ partis Tertij; Tertio Mundo Sacramenta instituendo, quod pertinet ad materiam Quarti.

Causa ergo materialis huius Tertij est Duplex, Incarnationis veritas, quæ consistit in carnis susceptionem, & Incarnationis fructus, & vtilitas, quæ consistit in donorû, & virtutû largitionem. Causa autem formæ Tertij est ordo dicendorum. Et Magister primò agit de Filio, quantum ad carnis susceptionem, in qua consistit Incarnationis veritas. Secundò agit quantum ad virtutum, & donorum largitionem, in quo consistit Incarnationis fructus, & vtilitas. Causa autem efficiens huius libri, & totius Scripturæ sacræ est tota Trinitas, vel ipse Deus, qui inspirauit sanctos Prophetas, & sanctos homines ad proferendum, & scribendum verba, Scripturæ sacræ: specialiter tamen, & appropriatè est ipse Filius, vel ipse Christus, iuxta illud: *Vnus est enim magister vester Christus.* Ipse enim specialiter nos docuit Scripturam sacram, & specialiter aperuit nobis sensum, vt intelligeremus Scripturas, quia *Multipharie, multisq. modis loquutus est olim Deus Patribus in Prophetis, nouissimè autem his diebus loquutus est nobis in Filio,* id est, per Fillum: vt habetur ad Hebræos primò. De causa autem finali huius operis, & totius Scripturæ sacræ possumus aliquo modo dicere illud; quod dicit Philosophus in Ethic. de scientia morali: *Finis huius scientiæ non est scire, sed agere.*

Est enim finis scientiæ moralis scire, quia si omninò ignoraretur morale negocium, non possemus moraliter agere, tamen in morali negocio, non sistitur in hoc fine, qui est scire, sed est vltior si-

nis ipsum agere: sic possumus dicere, quòd in scientia Theologiæ finis non est scire, sed diligere, quia *Finis præcepti charitas, & plenitudo legis est dilectio.* Est ergo scire aliquo modo finis Theologiæ, sed non debemus sistere in hoc fine, sed debemus procedere ad vltiorem finem, qui est diligere Deum, & proximum: Ad quem finem tota Theologia, & quælibet eius pars ordinatur. Quibus omnibus prælibatis ad diuisionem huius libri, & ad expositionem litteræ accedamus.

In Theologia finis est diligere. Rom. c. 13.

B PARTIS PRIMAE DIVISIO.

Prima huius Libri pars, quæ vigintiduas complectitur distinctiones, agit de Filio Dei incarnato quantum ad Incarnationis veritatem, & de reparatione generis humani.

DIST. I. PARS I.

*V*enit igitur plenitudo temporis, &c. Vt patet per habitata, totus iste liber Tertius diuiditur in duas partes, quia primò agitur de ipso Filio, quantum ad carnis susceptionem, quod pertinet ad Incarnationis veritatem. secundò agitur de ipso Filio Incarnato, quantum ad virtutum, & donorum largitionem, quòd pertinet ad Incarnationis fructum, & vtilitatem, ibi: *Cùm verò supra prohibitum sit,* in principio distinctionis 23. Circa primum duo facit, quia primò determinat de ipsa Incarnatione diuina: secundò exequitur de conditionibus ipsius Dei Incarnati, ibi: *Ex præmissis igitur emergit questio,* in principio sextæ distinctionis: Circa primum, tria facit, quia primò determinat de Incarnatione diuina, ex parte Dei carnem assumptis: secundò determinat de huiusmodi incarnatione, ex parte hominis assumpti: In tertia, ex parte vtriusque; secunda ibi: *& quia in homine,* in principio

Galat. c. 1.

Baruch. c. 3

Materialis causa.

Formalis causa.

Efficiens causa huius libri, & totius sacræ Scripturæ.

Matth. 23.

Hebr. 1.

Finalis causa huius libri, & totius sacræ Scripturæ.

cipio secundæ distinctionis. Tertia ibi: *Inquiri oportet*. in principio quintæ distinctionis. Prima pars, in qua determinat de Incarnatione diuina, ex parte Filij assumptis carnem, est præsentis lectionis, & distinctionis. Et diuiditur in tres partes, quia primò ostendit per auctoritatem Apostoli, quòd Dei Filius est incarnatus, vel est missus in carnem. Secundò assignat quasdam congruitates, quare persona Filij sit potius missa in carnem, quàm aliqua alia persona diuina. Tertiò circa Incarnationem diuinam mouet quasdam quæstiones. Secunda ibi: *Diligenter verò*. Tertia ibi: *Si verò queritur*. Pars autem illa, in qua assignat quasdam congruitates circa Incarnationem Filij, diuiditur in partes tres, secundùm quòd tres huiusmodi congruitates assignat. Prima congruitas sumitur ex parte appropriati Filio: congruum enim erat, quòd, sicut Deus in Sapientia diuina omnia condidit, sic per sapientiam omnia restauraret. Secunda congruitas sumitur ex parte productionis Filij: non enim erat congruum, quòd Pater mitteretur, qui à nullo est productus, sed mitteretur Filius, qui ab alio est productus. Tertia congruitas est ex parte proprietatis Filij. Congruum enim erat, vt qui erat in deitate Dei Filius: missus in carnem, esset in humanitate hominis filius. Secunda congruitas incipit, ibi: *Idea etiam Filius*. Tertia ibi: *Si solus Filius*.

Tres congruitates de Incarnatione Filij.

Tunc sequitur illa pars: *Sed queritur &c.* in qua circa Incarnationem diuinam mouet quasdam quæstiones. Et duo facit, secundùm quòd duas quæstiones mouet. Nam primò quærit: Vtrum Pater, & Spiritus Sanctus potuerint incarnari: & respondet, quòd sic. Secundò quærit: Si solus Filius assumpsit carnem, videtur quòd aliquid fecit Filius, quod non fecerit Pater, & Spiritus Sanctus: Ad quod respondet, quòd solus Filius est incarnatus, idest ad solum Filium terminata est incarnatio: Ipsam tamen incarnationem operata est Trinitas tota, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus. Secunda ibi: *Sed fortè aliqui*. Et in hoc terminetur sententia præsentis lectionis, & distinctionis.

Trinitas tota operata est Incarnationem, quæ ad solum Filium terminata fuit.

MODVS, ET ORDO tractandi

N hoc opere, quod Dei confisi auxilio suscepimus, hoc modo procedemus: quia argumenta crebrò, & sæpè sumemus de scriptis communibus, ne dubitationes communes remaneant insolutæ. Sed in solutionibus semper dicemus aliqua noua, vel nouo modo dubitationes declarando, & nouas vias in declarationibus adinueniendo. Ne tamen multitudo librorum confusionem inducat, aliquorum benè dicta, quæ ad vtilitatem legentium poterimus breuiter, & ordinatè tradere, studebimus sedulò efficere.

QVAESTIO I.

De possibilitate Incarnationis Filij Dei.

QVIA Magister in littera determinat de Incarnatione diuina, & specialiter de Incarnatione Filij, & determinat de congruitate præfatæ Incarnationis; ideò circa Incarnationem diuinam quæremus duo. Primò de possibilitate. Secundò de congruitate.

Circa possibilitatem quæremus sex.

Primò. Vtrum fuerit possibile, aliquam Personam diuinam, & specialiter Filium incarnari. Secundò, quia ista possibilitas potissimè assignatur. Quia *Sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus, & homo vnus est Christus*. Vtrū tota personalitas hominis fit ex parte animæ rationalis, sicut tota personalitas Christi est ex parte Dei, siue ex parte Verbi.

D. Athan. in Symb.

Tertiò. Vtrum Filius potuerit incarnari,

narī, sine Patre, & Spiritu Sancto.
 Quartò. Vtrum Pater, & Spiritus Sanctus potuerint incarnari.

Quintò. Vtrum plures Personæ Diuinæ potuerint assumere vnā naturam creatam.

Sextò. Vtrum vna Persona diuina potuerit assumere plures, & diuersas naturas creatas.

ARTIC. I.

Vtrum fuerit possibile Deum carnem assumere, vel aliquam naturam creatam sibi vnire. Conclusio est affirmatiua.

Argent. Richard. D. Bonau. Scot. Ioan. Bac. Lychett.
 Dur. in 3. sent. dist. 1. q. 1. ar. 1. Suar. in 3. p. tom. 1.
 disp. 3. sect. 1. Guill. Est. in 3. dist. 1. §. 4.
 Franc. Albertin. tom. 2. de prædic.
 subst. coroll. 1. q. 1. Greg. de
 Valen. tom. 4. disp. 1. q. 1.
 puncto 2.

D primum sic proceditur: videtur nõ esse possibile, Deum carnē assumere, vel aliquā naturā creatā sibi vnire; Quia omne vnibile est possibile ad vnionem: omne autem possibile reducitur ad actum, prout motum ab aliquo superiori agente, quia non potest esse idem mouens, & motum, vel agens, & patiens; cū ergo impossibile sit Deum moueri; ergo, &c.

Præterea. Illud quod est per se perfectum, habens omnes perfectiones, quæ possunt esse, non potest alteri vniri, quia tunc deficeret sibi aliqua perfectio: quælibet autem persona diuina est sic perfectissima: ergo nulla est vnibilis alicui alteri naturæ.

Præterea. Inter infinitè distantia non potest esse aliqua proportio: sed inter vnitum, & id cui vnitur, oportet esse aliquam proportionem: nulla ergo Persona diuina, quia in infinitum distat à quilibet natura creata, poterit esse vnibilis alicui naturæ creata.

Præterea. Inter infinitè distantia non potest esse aliqua proportio: sed inter vnitum, & id cui vnitur, oportet esse aliquam proportionem: nulla ergo Persona diuina, quia in infinitum distat à quilibet natura creata, poterit esse vnibilis alicui naturæ creata.

Aegid. super iij. Sent.

A Præterea. Maior est distantia cuiuslibet personæ diuinæ, ad quamlibet naturam creatam, quàm duorum contrariorum ad inuicem, quia duo contraria sunt in eodem genere: Creator autem, & creatura in eodem genere esse non possunt: si ergo non est possibile contrarium vniri suo contrario, multò minus erit possibile, naturam creatam vniri suo Creatori.

Præterea. Si Verbum factum est caro, Verbum factum est corpus, cū caro sit quoddam corpus: cū ergo non solum persona diuina, sed etiam ipse intellectus creatus non possit esse corpus, nec virtus in corpore: ergo &c.

IN CONTRARIUM est, quia plus potest Deus facere, quàm homo dicere, iuxta illud Lucæ 1. *Non est impossibile apud Deum omne verbum.* & maxime si illud verbum, & illud dictum non implicat contradictionem, nec ponit imperfectionem in Deo; & quia hoc potest dici ab homine, quòd Deus factus est homo, & quòd natura humana est vnita Deo, & non implicat contradictionem, nec ponit imperfectionem in Deo: ergo &c. Valet autem hoc argumentum in hac materia, quia propter Incarnationem Verbi Dei, & propter conceptionem Filij Dei ex Virgine, dicit Angelus ipsi Virgini: *Non erit impossibile apud Deum omne verbum.*

Deus plus potest facere, quàm homo dicere. Luc. c. 1.

2 Præterea habētium similitudinē ad inuicem facilius, & possibilior est vnio; sed homo factus est ad imaginem, & similitudinem Dei; ergo vnio humanæ naturæ ad Deum non debet reputari impossibilis, sed facilis, & possibilis.

Arist. 2. de generat. & corr. tex. c. 25.

3 Præterea. Arguunt Philosophi, quòd si est dare aliquid, quod est mouens, & motum, & aliquid quod est motum, & non mouens, erit dare aliquid, quòd erit mouens, & non motum. sic: quia est dare plura supposita in pluribus naturis, vt in creaturis, & est dare plura supposita in vna natura, vt in suppositis diuinis: erit dare vnum suppositum in pluribus naturis, vt Dei Filius assumens carnem, qui est vnum suppositum in pluribus naturis, in Deitate, & humanitate.

Arist. 8. phy sic, à text. 26. vsq; ad tex. 44.

RESOLVTIO.

Dei Filium incarnari potuisse, quamuis ex similitudine hominis, qui ex anima rationali, & carne conflat, vnus est homo, concinnè probetur, & ita esse dubitandum non sit: octo tamen dissimilitudines inter ipsam Deitatis, & humanitatis vnionem, atque inter vnionem animæ rationalis, & carnis inueniuntur.

RESPONDEO: dicendum, quòd quomodo sit possibile diuinam personam assumere carnem, vel assumere naturam humanam, declaratur in Symbolo, cum dicitur: *Sicut anima rationalis, & caro vnus est homo: ita Deus, & homo vnus est Christus.* Quod quantum ad hoc est simile, quia sicut anima rationalis, & caro habent esse in vna persona hominis: sic Deus, & homo, idest, Deitas, & humanitas; vel natura diuina, & humana, habent esse in vna persona Christi, siue in vna persona Verbi: quia in vna persona Verbi, vel in vna persona Christi habet esse natura diuina, & humana, idest Christus, qui est verus Deus propter naturam diuinam, & verus homo propter naturam humanam. Est autem istud simile multum inductiuum ad credendam veritatem incarnationis. Nam si anima rationalis, quæ est Spiritus, & est indiuisibilis carens omni extensione, potest coniungi carni, cum qua habet tantam dissimilitudinem, quia caro non est spiritus, sed est corpus, nec est quid indiuisibile, sed quid extensum in vnitate personæ, non est inconueniens, quòd humana natura, cum homo sit factus ad imaginem, & similitudinem Dei, coniungatur ipsi Deo, idest ipsi Dei Filio in vnitate personæ.

Sed licet istud simile videatur multum simile, est tamen multum, & valde dissimile.

Possimus autem ibi assignare, quantum ad præsens spectat, octo dissimilitudines. Vt prima dissimilitudo sit ratione personalitatis. Secunda ratione naturalis inclinationis. Tertia ratione incæptionis respectu carnis. Quarta respectu

A incæptionis, vel quantum ad incipere, respectu animæ rationalis. Quinta quantum ad desinere respectu vtriusq; Sexta quantum ad agere. Septima quantum ad personam constituere. Octaua quantum ad communem speciem accipere.

Prima igitur dissimilitudo sumitur respectu personalitatis, vt nō similiter anima rationalis, & caro dicatur vnus homo; sicut Deus, & homo dicitur vnus Christus. Nā Deus, & homo sic dicitur vnus Christus, quòd tota ratio personalitatis sumitur ex parte Dei, siue ex parte Verbi, non autem ex parte humanitatis. Nam ipsa humanitas ex tempore concepta, vel ex tempore assumpta, non constituit personam, sed sustentata est in persona æterna ipsius Verbi: Ergo quantum ad hoc; tunc esset simile, quòd anima rationalis, & caro vnus est homo, sicut Deus, & homo vnus est Christus, si tota ratio personalitatis in homine sumeretur ex parte animæ rationalis, sicut tota ratio personalitatis in Christo sumitur ex parte Dei, siue ex parte Verbi. Fuit tamen Hugo singularis opinionis in hac parte, volens quòd tota ratio personalitatis in homine puro sumeretur ex parte animæ rationalis, & quòd anima rationalis, etiam cum non est coniuncta carni, est persona, ad cuius personalitatem assumitur ipsa caro. Et si hæc positio esset vera, licet adhuc non esset omninò simile, esset tamen valde simile, quòd sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus, & homo vnus est Christus. Nam sicut personalitati animæ rationalis vnitur caro, sic personalitati Verbi Dei vnitur humanitas, & est eadē persona Deus & homo. Etenim ista vnio, vt dicitur in Symbolo: *Non est secundum confusionem substantiæ, sed secundum vnitatem personæ.* Tamen, vt in sequenti questione patebit, opinio Hugonis rationabiliter stare non potest. Est ergo prima dissimilitudo de anima, & carne, respectu personæ hominis, & de Deo, & homine, respectu personæ Christi, quantum ad personalitatis rationem.

Secunda dissimilitudo est, quantum ad naturalem inclinationem. Quia anima rationalis etiam secundum se, & in sui primordio habet naturalem inclinationem.

Prima dissimilitudo respectu personalitatis.

Hugonis opinio de ratione personalitatis in homine.

D. Athan.

Diuinæ, & humanæ naturæ vnio in vna Persona Verbi ex vnione animæ rationalis cum carne rectè explicatur.

Ex eadem vnione deducitur incarnationis possibilitas seu non repugnantia.

Vnio animæ rationalis cum carne plurimas habet dissimilitudines cum vnione Deitatis & humanitatis in Persona Verbi.

Secunda dissimilitudo ex naturali inclinatione quæ habet anima ad corpus.

tio-

tionem, vt vniatur carni, quę naturalis inclinatio remanet sibi post separationem à carne; Vnde Augustinus 12. super Gen. circa finem, loquens de anima beata ait, quòd propter appetitum, quem habet administrandi corpus, retardatur, ne feratur in ipsum summum coelum, idest, summum Deum. Sed non fuit sic naturalis inclinatio, vel appetitus naturalis ex parte Dei Filij, vt fieret homo, vel vt vniretur naturæ humanæ, sed illa inclinatio fuit dignatiua, & secundum beneplacitum eius, quia dignatus est fieri homo, & placuit sibi assumere naturam humanam.

D. P. Aug.
10m. j.

Tertia dif-
similitudo
ratione in-
ceptionis
ipsius car-
nis.

Tertia dissimilitudo est, quantum ad incipere ipsius carnis, quia caro in alijs hominibus prius incipit esse suppositum, quam vniatur animæ rationali. Nam, embryo quantum ad hominem purum prius viuit vita plantæ, ita quòd augmentatur, & viuit, sicut augmentatur, & viuit planta, ita quòd si pungeretur cum acu non sentiret. Postea viuit vita animalis, & incipit sentire. Demum, cum embryo est plenè organizatus, & omnia membra eius sunt formata, infunditur ei anima rationalis, & incipit viuere vita hominis; Embryo ergo cum viuit vita plantæ, vel vita animalis ante infusionem rationalis animæ, facit per se suppositum, sed in ipsa infusione animæ rationalis facit vnum suppositum, vel vnam personam cum ipsa anima rationali. Sed in vnione Verbi ad carnem non fuit sic, quòd beata Virgo prius circumdaret embryonem viuentem vita plantæ, & postea circumdaret viuentem vita animalis, & postea circumdaret eum viuentem vita hominis, sed in primo instanti, in quo dixit Beata Virgo: *Ecce ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum*, astitit ibi virtus totius Trinitatis, & appropriatè Spiritus Sancti, formans ex sanguinibus Virginis corpus Christi, & fuit Verbum in vtero, Verbum caro, & fuit perfectus Deus, & perfectus homo ex anima rationali, & humana carne subsistens. Quod expressè habitum est in vaticinio Ierem. 31. *Quia creabit Dominus nouum super terram, foemina circumdabit virum.* Beata Virgo fuit illa foemina, quæ non prius circumdedit embryonem; sed pri-

Lucæ c. 1.

Ierem. 31.

A mò, & immediatè circumdedit virum, & habuit in vtero Christum, Deum, & hominem.

Quarta dissimilitudo est, quantum ad incipere ipsius animæ rationalis, quia dato, quòd esset vera opinio Hugonis, quòd tota ratio personalitatis in homine puro sumeretur ex parte animæ rationalis, adhuc prima personalitas incipit esse in tempore, quia quotidie creantur nouæ animæ, & infunduntur nouis corporibus; imò siue sit vera opinio Hugonis, siue non, semper personalitas puri hominis incipit esse in tempore: ergo non est omnimoda similitudo; quòd sicut anima rationalis, & caro sunt vna persona hominis; sic Deus, & homo fuit vna persona Christi; at anima rationalis & caro sunt vna persona puri hominis temporalis, sed Deus & homo sunt vna persona Christi æterna.

Quarta dif-
similitudo
ratione in-
ceptionis
ipsius ani-
mæ.

Quinta dissimilitudo est quantum ad desinere vtriusque. Nam in morte hominis anima rationalis desinit esse vnita carni, & caro desinit esse vnita animæ rationali; sed in morte Christi anima fuit separata à carne, & persona Verbi semper coniuncta fuit carni, & animæ, vt ex hoc dicatur Christus iacuisse in sepulchro, quia ipsa persona Christi erat coniuncta carni iacenti in sepulchro; & dicatur Christus descendisse ad inferna, quia persona Christi erat coniuncta animæ, secundum quam descendit ad inferna; ergo non est omnino simile, quòd sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus & homo vnus est Christus: quia in morte puri hominis, vel tollitur personalitas coniuncti, vel si remanet in anima, personalitas illa est separata à carne, & caro separata ab ipsa: sed in morte Christi personalitas Christi remansit intacta, nec fuit separata ab anima, nec à carne, sed semper remansit coniuncta vtrique.

Quinta dif-
similitudo
ex diuersi-
tate modi
desinendi.

Sexta dissimilitudo est quantum ad agere; non enim hoc pacto sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus & homo vnus est Christus. Namque vnionem ad carnem non agit, vel operatur anima, sed hoc agit, & operatur ipse Deus, qui creando animam, infundit eam carni, & infundendo eam carni,

Sexta dif-
similitudo,
quia anima
non opera-
tur sumet
vnione ad
corpus.

carni, creat ipsam. Sed Incarnationem Verbi, vel vnionem eius ad carnem, siue ad humanam naturam fecit ipse Deus, vel ipsa persona Verbi vnà cum Patre, & Spiritu Sancto; quia licet persona Filij sola sit incarnata, incarnationem tamen ipsam, vel inductionem Verbi ad carnem operata est tota Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus.

Septima ex personalitatis constitutione.

Septima dissimilitudo est quantum ad personam constituere, quia tam anima rationalis, quam caro faciunt ad constitutionem personæ puri hominis, sed humanitas nihil facit ad constitutionem personæ Christi, sed sustentatur in persona Verbi, ab æterno in esse constituta.

Octava ex constitutione naturæ communis.

Octava dissimilitudo est quantum ad communem speciem accipere. Nam ex anima rationali, & carne conflatur vna natura communis, quæ dicitur humanitas: *Sed in Christo Iesu, secundum Damascenum, non est communem speciem accipere, ita quod ex diuinitate, & humanitate non conflatur vna natura communis tertia; ergo in Christo Iesu non est accipere communem speciem, & communem naturam conflam ex humanitate, & diuinitate.*

Damasceni opinio.

Assignauimus igitur aliquas similitudines, quod sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus & homo vnus est Christus, & cum hoc assignauimus multas dissimilitudines, quia, (vt patet ex dictis) per similia, & dissimilia, quæ assignauimus potest Incarnationis veritas patefieri.

RESP. AD ARGVM.

Ad primum dicendum, quod vnio, vel esse vnibile, sic dicit aliquid actu in Deo, quod dicit relationem secundum rationem tantum, secundum quem modum, sunt omnes relationes, quæ conueniunt Deo ex tempore. Nam licet Deus sit Dominus creaturæ ex tempore, tamen incipit esse Dominus, quando incipit ei seruire creatura. Licet ergo Deus sit verè Dominus creaturæ, cum hoc incœperit esse ex tempore, non potuit esse per mutationem factam in ipso, sed per mutationem factam in creatura; sic etiam quod persona diuina est vnibilis creatu-

ræ, hoc non est per mutationem factam in persona diuina, sed per mutationem factam in creatura; sufficit enim, quod fiat mutatio in altero extremorum, ad hoc quod sit vera relatio in vtroque; vt sufficit, quod sit mutatio in sola creatura, & quod sola creatura incipiat de nouo esse, ad hoc quod verè Deus referatur ad creaturam, & verè sit Dominus creaturæ, & creatura verè referatur ad ipsum, & verè sit serua eius. Sic & in proposito esse vnibile, vel esse verè, & actu vnitum creaturæ in vnitate personæ, potest competere personæ diuinæ, non per mutationem factam in Deo; sed per mutationem factam in creatura. Cum ergo dicitur, quod omne vnibile est possibile ad vnionem, dicemus, quod ista possibilitas non est per possibilitatem, vel per mobilitatem, quæ sit in persona diuina, sed per possibilitatem, & mobilitatem, quæ est in creatura. Cum ergo additur, quod omne, quod mouetur, ab alio mouetur, patet argumentum procedere, ac si omnis persona esset vnibilis creaturæ, per mutabilitatem factam in ipsa persona diuina, sed cum hoc sit per mutabilitatem factam in creatura, non potest argui, quod ipsa persona diuina moueatur ab alio, sed quod ipsa creatura mouetur ab alio, etiam essentialiter: quia mouetur à tota Trinitate, ad hoc, quod vniatur alicui personæ diuinæ in vnitate personæ. Nā vt dictū est, licet tota Trinitas nõ oporteat quod vniatur; tota tñ Trinitas operata est vnionē Filij ad carnem.

Ad secundum est dicendum, quod ipsa persona diuina, siue Dei Filius non est vnitus carni, vel naturæ humanæ, vt ab ea perfectionem recipiat, sed vt ei suam perfectionem communicet. Non est enim Dei Filius perfectior, quia est vnitus carni, sed humana natura est perfectior, quia est vnita Verbo: tamen quia facta est vnio in persona diuina, siue in persona Verbi, eo quod sit ibi communicatio idiomatum, quia ex hoc, quæ sunt Dei conueniunt homini, & è conuersò; Nam in quacunque persona est natura diuina, oportet quod illa persona sit Deus, & in quacunque persona est natura humana, oportet, quod illa persona sit homo. Et quia in eadem persona Christi

Possit Deus aduenire veræ relationes ex tempore per solam mutationem factam in creatura.

In Incarnatione nullam Diuinū Verbum acquisit perfectionem, sed eā humanæ naturæ communicauit.

Vera, ac propria idiomatum comunicatio fundatur in vno ne hypostatica, seu unitate personæ in vtraque natura, non autem in acquisitione nouæ perfectionis, quæ accessit Verbo.

Christi est vtraque natura diuina, & humana, oportet, quòd Christus sit Deus, & homo: propter quod communiter dicitur, quòd tanta fuit illa vnio, quòd fecit Deum esse hominem, & hominem Deum. Et quia Deus est homo, & è conuersò, oportet, quòd ea, quæ sunt Dei conueniant homini, & è conuersò. Quantum ergo ad communicationem idiomatum propter vnitatem personæ Christi, idiomata Dei possunt attribui homini, & quòd homo ille est Deus, est creator, est infinitus; & etiam idiomata hominis possunt attribui Deo, vt quòd Deus est passus, est mortuus, est sepultus; sed quantum ad perfectionem, persona diuina non est perfectior, quia est coniuncta naturæ humanæ; sed natura humana est perfectior, quia est coniuncta personæ diuinæ.

Inter infinite distantia est proportio ordinis, non commensurationis.

Ad tertium dicendum, quòd inter infinite distantia non potest esse proportio commensurationis, quia finiti ad infinitum non est proportio commensurationis, sed potest esse ibi proportio ordinis. Concedit enim Philosophus in 8. physic. quòd Primum mouens habet virtutem, & potentiam infinitam; hoc tamen non obstante, vult, quòd omnia alia, tam mouentia, quam mota ordinentur ad Primum mouens; ad hoc ergo, quòd natura creata vniatur personæ diuinæ, non oportet, quòd sit ibi proportio commensurationis, sed sufficit quòd sit proportio ordinis.

Ad quartum dicendum, quòd contrarium non potest vniri contrario; quòd idem secundum idem suscipiat prædicationem contrariorum, vt quòd idem secundum idem sit album, & nigrum; sed bene possunt vniri contraria, quòd vnum quodque contrariorum remaneat in suo esse, & hoc modo idem, non secundum idem; sed secundum aliud, & aliud, suscipiet prædicationem contrariorum; vt idem suppositum secundum vnã partem possit esse perfectè album, & secundum aliam partem perfectè nigrum, & talis vnio facta est in persona Christi, quia natura humana, siue natura creata remansit natura creata, & natura increata remansit increata. Et idem Christus non secundum eandem naturam, sed se-

Contraria vniri supposito eide & in suo esse integro emanata, constitunt eundem susceptum vtriusque prædicationis contrariorum.

Ad secundum aliam, & aliam est Deus, & homo, æternus, & temporalis, genitus æternaliter à Patre, natus temporaliter à Matre.

Ad quintum dicendum, quòd spiritus non potest esse corpus, & si loquamur de intellectu possibili, quia non fundatur in aliquo organo, tanquam in subiecto, ideo nec est corpus, nec virtus in corpore: tamen quantum ad vnitatem personalem, quia in eadem persona hominis habet esse anima rationalis, & corpus, ideo idem homo est rationalis per animam rationalem, & est corporeus per corpus, & taliter potest accipi corpus, quòd homo debet dici corpus, vt in sequenti quæstione patebit. Sic quia in eadem persona Christi est natura diuina, & humana, ideo idem Christus est Deus, & homo; & quia homo est corpus, prout corpus est genus ad hominem, & prædicatur de homine: idcirco Dei Filius, prout est Deus, nec est corpus, nec virtus in corpore, id est, non est virtus, quæ sit perfectio corporis, sed, prout homo, potest dici corporeus, & corpus, vt est per habita manifestum.

Sicuti intellectus possibilis, quia non fundatur in aliquo organo tanquam in subiecto nec est corpus, nec virtus in corpore. Ita Dei Filius, prout est Deus, nec est corpus, nec virtus in corpore, sed prout homo potest dici corporeus, & corpus.

ARTIC. III.

Utrum tota persona hominis sumatur ex anima rationali. Conclusio est negatiua.

Colleg. Conimbric. 2. de Anima q. 2. art. 1. & 2. Suarez disp. 34. Mechap. Sect. 5. à num. 27. vsque ad 34.
Didac. Aluar. in 3. p. disput. 29. Domini.
Bannes 1. p. q. 76. art. 1. dubit. 4.
Caiet. ibidem ad 5. & 3. p. q. 6. art. 3.

SECUNDO quæritur. Utrum tota persona hominis sumatur ex anima rationali: ita quòd persona hominis sit anima hominis, caro autem non sit persona, nec faciat ad constitutionem personæ, sed sit aliquid adueniens personæ. Et videtur quòd sic. Sic enim arguit Hugo de Sacramentis lib. 2. par. 1. cap. 10. *Persona est rationalis natura indiuidua substantia.* Hæc enim definitio de persona est data à Boetio in libro de duabus naturis,

Hugo de sacram. lib. 2. p. 1. c. 10.

Boet. lib. de duab. nar.